



รายงานผลวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

เรื่อง การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยใช้
วิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ
ทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลงานด้านวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ระดับชั้นประถมศึกษา

โดย

นายคมลิขิต นามไว

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านม่วง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

รายงานผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น สนุกกับการเรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ผ่านการสืบค้นเรื่องราวใกล้ตัวและประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นอย่างง่าย

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) นี้ เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการ 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การตั้งคำถาม การรวบรวมหลักฐาน การตรวจสอบข้อมูล การตีความ และการนำเสนอ ซึ่งปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กระบวนการนี้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสมเหตุสมผล

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปปรับใช้ขยายผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและคณะครูที่ให้คำแนะนำ และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านม่วง จำนวน 25 คน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินงานครั้งนี้

นายคมลิต นามไว

ผู้จัดทำ

สารบัญ

องค์ประกอบผลงาน	หน้า
1. ความสำคัญ/ที่มาของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ	4
1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา	4
1.2 แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา	4
2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	5
3. กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน (HICL Model)	5
3.1 การออกแบบผลงาน/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ/นวัตกรรม	5
3.2 การดำเนินงานตามกิจกรรม	7
3.3 ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน	8
3.4 การใช้ทรัพยากร	8
4. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ	9
5. ปัจจัยความสำเร็จ	10
6. บทเรียนที่ได้รับ และข้อควรระวัง	10
7. การเผยแพร่และการได้รับการยอมรับ	12
8. เอกสารอ้างอิง	18
ภาคผนวก	19
แผนการจัดการเรียนรู้	20
ใบงานวิชาประวัติศาสตร์	24
สังเกตพฤติกรรม ก่อนเรียน	26
สังเกตพฤติกรรม หลังเรียน	28
แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	30
ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	33

1. ความสำคัญ/ที่มาของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาตอนปลายมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจพัฒนาการของสังคม ชาติ และวัฒนธรรม ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางประวัติศาสตร์ เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถนำบทเรียนจากอดีตมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ยังส่งเสริมทักษะการคิดเชิงประวัติศาสตร์ การคิดวิเคราะห์ การสืบค้นและประเมินข้อมูลจากหลักฐานอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนที่ยังเน้นการจดจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ อาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจและไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงได้ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนจึงมีความสำคัญต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านม่วง มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา ยุคสมัย และวิธีการทางประวัติศาสตร์เบื้องต้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการสืบค้นเรื่องราวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คน ยังขาดความเข้าใจเชิงลึกและมองว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นเรื่องไกลตัว น่าเบื่อ มีเนื้อหาที่ต้องท่องจำจำนวนมาก ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ขาดทักษะการสืบค้นข้อมูลจากหลักฐานรอบตัวอย่างเป็นระบบ

ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนจึงเห็นความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้จากเดิมที่เป็นแบบบรรยาย (Passive Learning) มาเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยนำกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) มาเป็นแนวทางหลัก เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม ค้นหาคำตอบจากหลักฐานในท้องถิ่น และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของวัยประถมศึกษา

1.2 แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนได้พัฒนาแนวปฏิบัติเลิศโดยการออกแบบโมเดลการเรียนรู้ HICL Model ร่วมกับวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มาใช้ขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นสื่อของ

จริง แหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว เช่น ประวัติโรงเรียน ชุมชน หรือโบราณวัตถุในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพชัดเจนและเข้าใจง่าย ช่วยเพิ่มความน่าสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

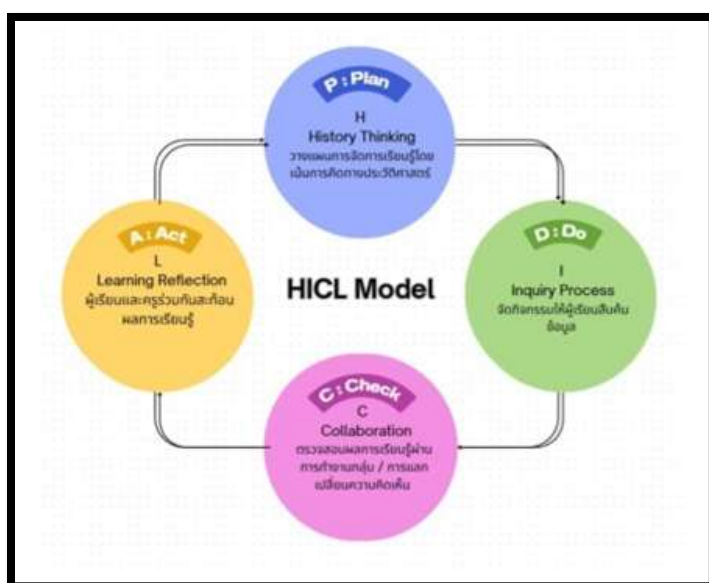
1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่องการศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านม่วงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการสืบค้นข้อมูลอย่างง่ายผ่านกระบวนการสืบเสาะทางประวัติศาสตร์
3. เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และเห็นคุณค่าของประวัติความเป็นมาในท้องถิ่น

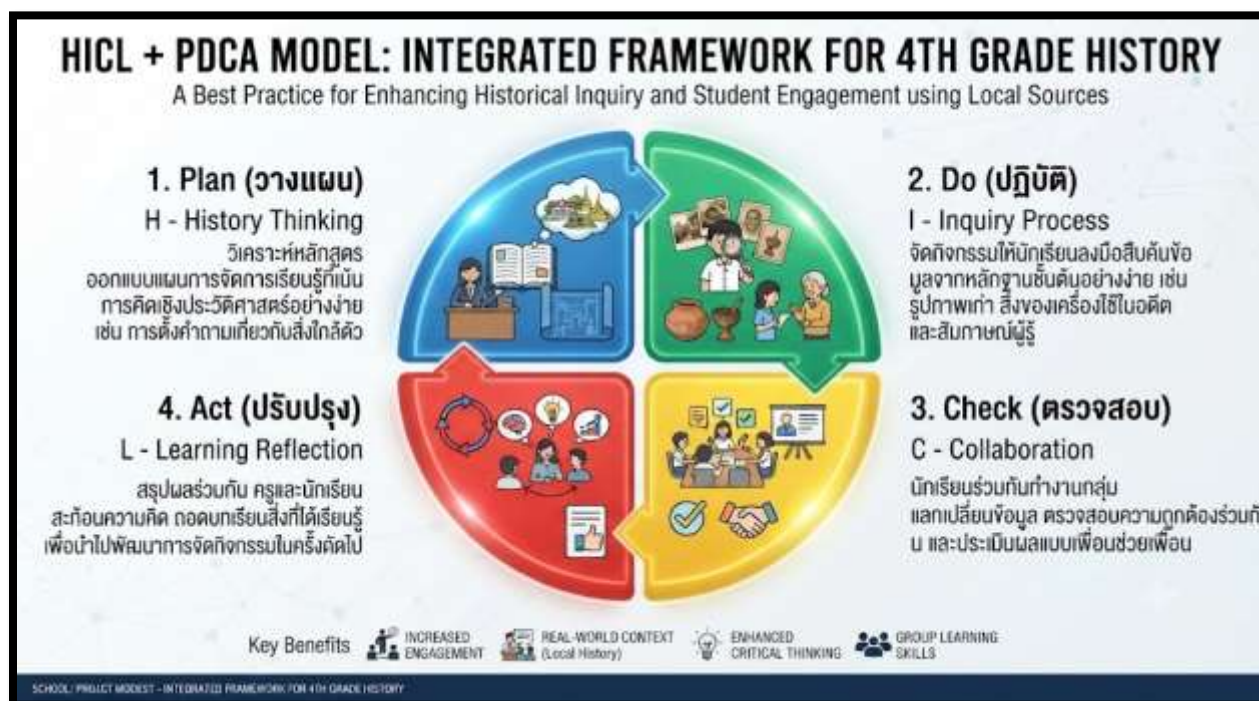
เป้าหมายเชิงปริมาณ: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านม่วง จำนวน 25 คน ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรม

เป้าหมายเชิงคุณภาพ: นักเรียนร้อยละ 85 มีทักษะกระบวนการทางประวัติศาสตร์ผ่านเกณฑ์ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

3. กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1 การออกแบบผลงาน/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ/นวัตกรรม





การบูรณาการนวัตกรรมแบ่งออกตามขั้นตอนโครงสร้างโมเดล HICL Model ดังนี้:

ขั้นตอน PDCA	องค์ประกอบ HICL	แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับชั้น ป.4
1. Plan (วางแผน)	H - History Thinking	วิเคราะห์หลักสูตร ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดเชิงประวัติศาสตร์อย่างง่าย เช่น การตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งใกล้ตัว
2. Do (ปฏิบัติ)	I - Inquiry Process	จัดกิจกรรมให้นักเรียนลงมือสืบค้นข้อมูลจากหลักฐานชั้นต้นอย่างง่าย เช่น รูปภาพเก่า สิ่งของเครื่องใช้ในอดีต และสัมภาษณ์ผู้รู้
3. Check (ตรวจสอบ)	C - Collaboration	นักเรียนร่วมกันทำงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องร่วมกัน และประเมินผลแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ขั้นตอน PDCA	องค์ประกอบ HICL	แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับชั้น ป.4
4. Act (ปรับปรุง)	L - Learning Reflection	สรุปผลร่วมกัน ครูและนักเรียนสะท้อนความคิด ถอดบทเรียนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมในครั้งถัดไป

3.2 การดำเนินงานตามกิจกรรม(ตามวงจร PDCA)

การดำเนินงานใช้กระบวนการวิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) โดยเชื่อมโยงกับวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act)

ขั้นการวางแผน P (Plan) Situation (P-Plan) การวางแผน วิเคราะห์ปัญหา และออกแบบการเรียนรู้ ครูผู้สอนเริ่มต้นจากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านม่วง พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจเชิงกระบวนการศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทักษะการตั้งคำถาม การวิเคราะห์หลักฐาน และการสรุปความหมายทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ จึงได้จัดทำแผนการพัฒนาโดยอิงหลักการ Active Learning ใช้กระบวนการวิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น ในขั้นนี้ครูได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการตั้งคำถาม การสืบค้นหลักฐาน การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และการสรุปข้อเท็จจริง กระบวนการนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการอธิบายเชิงเหตุผลที่ชัดเจนขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจ ทั้งนี้ยังได้วางแผนการประเมินผลทั้งก่อนเรียน-หลังเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพการสอน

ขั้นการดำเนินงาน D (DO) T – Task(ภารกิจ) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นนี้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามแผนที่ออกแบบไว้ โดยเน้นให้ผู้เรียน “ลงมือปฏิบัติ” ผ่านกระบวนการวิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) นอกจากนี้ยังมีการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ (Collaboration Skills) เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้เป็นของตนเอง

ขั้นการตรวจสอบประเมินผล C (Check) A – Assessment) การตรวจสอบและประเมินผล การเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ครูได้ดำเนินการประเมินผล ทั้งการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน การสังเกตพฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและสนุกกับการเรียนประวัติศาสตร์มากขึ้น

ขั้นการพัฒนา/ปรับปรุงแก้ไข A (Act) R - Result (ผลลัพธ์) การสรุปผล ปรับปรุง และขยาย

ผลสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน หลังจากสิ้นสุดกระบวนการ ครูและนักเรียนได้ร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดเด่นและข้อควรปรับปรุง เพื่อพัฒนากิจกรรมในรอบถัดไป

3.3 ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

การดำเนินงานของนวัตกรรม การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้กิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในชั้นเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนดัง

1. **ผลลัพธ์ด้านพฤติกรรม** นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. **ผลลัพธ์ด้านความรู้** ครูได้ติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเพิ่มขึ้น

3 **ผลลัพธ์ด้านทักษะ** นักเรียนสามารถตั้งคำถาม วิเคราะห์ และอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการอธิบายเชิงเหตุผลที่ดีขึ้น

ผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพของนวัตกรรม ที่สามารถพัฒนาได้จริงในบริบทโรงเรียน มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุก มีแรงจูงใจภายใน และสามารถใช้นวัตกรรม การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่มีคุณภาพ

3.4 การใช้ทรัพยากร

1. ทรัพยากรบุคคล

- ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ออกแบบกิจกรรมและดำเนินการสอน
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- เพื่อนครู/ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่นวัตกรรม
- ผู้บริหารโรงเรียน สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและจัดสรรเวลา งบประมาณ
- ผู้ปกครองและชุมชน

2. ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี

- อุปกรณ์เทคโนโลยีของโรงเรียน เช่น โทรศัพท์ / คอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต
- สื่อการเรียนรู้ประกอบการสอน เช่น แผนที่ / สื่อภาพ / แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

3. แผนการจัดการเรียนการสอน

4. แบบทดสอบ

โดยการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้นั้น จะเน้นความประหยัด เรียบง่าย โดยใช้ทรัพยากรเดิมที่นักเรียนหรือครูผู้สอนมีอยู่ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ทางโรงเรียนจัดไว้บริการนักเรียนและครูผู้สอนสำหรับจัดการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า และให้ทำกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มที่นอกเหนือจากจะ

สร้างความสัมพันธ์อันดีให้แก่ผู้เรียน

4. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

4.1 ผลที่เกิดตามจุดประสงค์

1) การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่องการศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านม่วงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก

2) นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการสืบค้นข้อมูลอย่างง่ายผ่านกระบวนการสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ ส่งผลให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 88 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก

3) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์และเห็นคุณค่าของประวัติความเป็นมาในท้องถิ่น มีความเข้าใจในกระบวนการศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์และสามารถใช้ได้จริงในกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 ผลสัมฤทธิ์ของงาน

หลังจากการนำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศนี้ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านม่วง จำนวน 25 คน ปรากฏผลลัพธ์ดังนี้:

ด้านความรู้: นักเรียนร้อยละ 88 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ด้านทักษะ: นักเรียนทุกคนสามารถระบุประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย (ปฐมภูมิ-ทุติยภูมิ) และร่วมกันสรุปความเป็นมาของโรงเรียนบ้านม่วง /ชุมชนบ้านม่วงได้ตามขั้นตอน

ด้านเจตคติ: นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสุขกับการเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น สนุกกับการเป็น "นักสืบประวัติศาสตร์รุ่นจิ๋ว"

4.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

การพัฒนานวัตกรรม การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) นอกจากจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแล้ว ยังส่งผลดีต่อโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ ดังนี้

ต่อผู้เรียน: ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการอธิบายเชิงเหตุผลได้ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และเห็นคุณค่าของเหตุการณ์ในอดีต และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ต่อครูผู้สอน: ได้พัฒนาทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

และสามารถขยายผลสู่นวัตกรรมใหม่ในรายวิชาอื่นได้

ต่อโรงเรียน: มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ (PLC) ทำให้โรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบ สามารถนำไปใช้ต่อยอดในระดับชั้นอื่นหรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้

5. ปัจจัยความสำเร็จ

5.1 ด้านผู้บริหาร

ท่านผู้อำนวยการสรีศักดิ์ ธนะภูมิชัย ได้เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกิจกรรม Active Learning จึงส่งเสริมการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างสม่ำเสมอ

5.2 ด้านผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีของนักเรียน ให้การสนับสนุน ร่วมมือในการทำกิจกรรม ติดตามงานและการบ้านของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ที่นักเรียนต้องใช้ในการเรียนเป็นอย่างดี

5.3 ด้านครู

ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

5.4 ด้านนักเรียน

นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยเจตคติที่ดีเสมอความสำเร็จเกิดจากการสนับสนุนอย่างดีจากผู้บริหารโรงเรียนบ้านม่วง คณะครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ร่วมทำกระบวนการ PLC รวมถึงผู้ปกครองที่ช่วยให้ข้อมูลและดูแลนักเรียนในการสืบค้นข้อมูลที่บ้าน และที่สำคัญที่สุดคือนักเรียนทั้ง 25 คนที่มีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรม

6. บทเรียนที่ได้รับเพื่อการปรับปรุงคุณภาพมุ่งพัฒนาต่อไป

6.1 บทเรียนที่ได้รับ

จากการดำเนินงานนวัตกรรม การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการเรียนรู้แบบ

สืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ผู้จัดทำได้รับบทเรียนสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เป็นของตนเองทำให้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืนมากกว่าการสอนแบบ บรรยายเพียงอย่างเดียว

2. การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถาม วิเคราะห์ และอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ มีแรงจูงใจภายใน เพิ่มขึ้น สนุกกับการเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

3. กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) และ PDCA ช่วยให้การออกแบบกิจกรรมมีระบบ มีการวางแผน ตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผลงานเกิดประสิทธิผลและตรวจสอบได้

4. การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียนในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีบทบาทสำคัญในการผลักดันนวัตกรรมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและขยายผลได้จริง

ภาพสรุปบทเรียนที่ได้รับเพื่อการปรับปรุงคุณภาพมุ่งพัฒนา



6.2 การปรับปรุงภาพมุ่งพัฒนาต่อไป

ควรพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ด้วยตนเองและกิจกรรมเพิ่มเติมที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ รวมทั้งขยายผลแนวปฏิบัติไปยังชั้นเรียนอื่น

6.3 ข้อควรพึงระวัง

ต้องคัดเลือกแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมกับระดับชั้น รวมทั้งจัดเวลาเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม

7. การเผยแพร่/การยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

7.1 การเผยแพร่

เผยแพร่แนวปฏิบัติในการประชุม PLC ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์โรงเรียนบ้านม่วง และเพจโรงเรียนบ้านม่วง

<http://www.banmuang-nk.ac.th/mainpage>

<https://www.facebook.com/muangwangtad/>



ประชุม PLC

7.2 การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ได้รับการยอมรับจากเพื่อนครูและผู้บริหารว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม



เป็นวิทยากรโครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี 2569





เป็นวิทยากรโครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี 2568



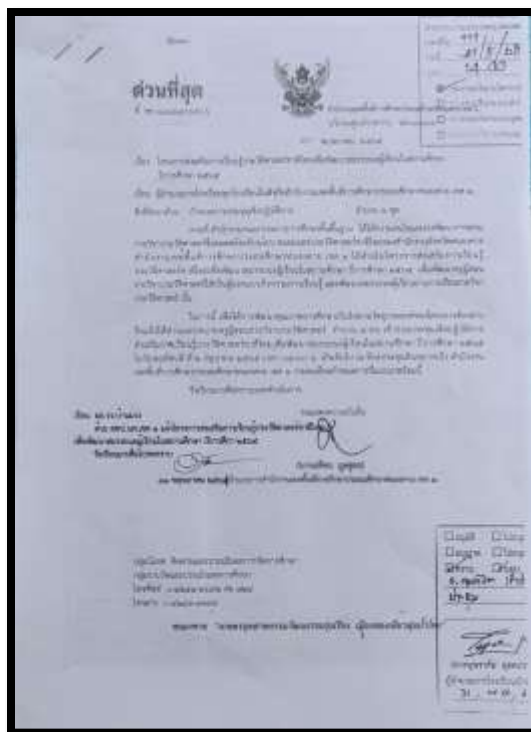


ประชุมเชิงปฏิบัติการออกแบบหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์





ผ่านการฝึกอบรมขยายผลวิทยากร(ครู ข)การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์



อบรมโครงการส่งเสริมเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

8.เอกสารอ้างอิง

1.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลับพลึง คงชนะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (พิมพ์ครั้งที่2)สำนักพิมพ์ : บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568).

2.สุจิตรา คุ่มสุภา. (2563). การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการสืบเสาะทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 22(3), 75–88.

3.ณัฐภูมิ ชูสง. (2564). การพัฒนาทักษะการคิดเชิงประวัติศาสตร์โดยใช้วงจร PDCA ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Historical Inquiry Cycle). วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 11(2), 112–125.

4.อมรรัตน์ ละม้าย. (2568). การศึกษาประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Method) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1.วารสารวิชาการ โรงเรียนพิบูลสังฆรักษ์ประชาอุทิศ, 25(6)

5.ธิดา สาระยา.(2536).(ศรี)ทวารวดี ประวัติศาสตร์ยุคต้นของสยามประเทศ (พิมพ์ครั้งที่2).เคล็ดไทย.

6.ศรีศักร วัลลิโภดม และ เอกวิทย์ ณ ถกลาง (บ.ก.).(2544). ความรู้เรื่องเมืองไทย เล่ม 1 พัฒนาการทางสังคม

ลงชื่อ

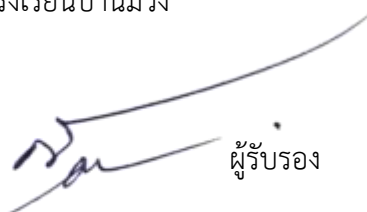


ผู้เสนอ

(นายคมลิต นามไว)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านม่วง

ลงชื่อ



ผู้รับรอง

(นายสิริศักดิ์ ชนะภูมิชัย)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วง

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชา: ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส14102

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2: ยุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์

เรื่อง: ยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์

เวลา 1 ชั่วโมง

ภาคเรียนที่: 1

ปีการศึกษา 2569

ชื่อผู้สอน: นายคมลิต นามไว

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 4.1: เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดระหว่างทาง: -

ตัวชี้วัดปลายทาง:

ส 4.1 ป.4/2: อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติโดยสังเขป

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (K-P-A)

1.ด้านความรู้ (K): อธิบายเกณฑ์การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ (ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และ ยุคประวัติศาสตร์) ได้ถูกต้อง

2.ด้านทักษะ/กระบวนการ (P): จำแนกภาพเครื่องมือเครื่องใช้หรือหลักฐานต่าง ๆ ลงในยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

3.ด้านเจตคติ (A): เห็นความสำคัญและคุณค่าของการศึกษายุคสมัยทางประวัติศาสตร์เพื่อความเข้าใจในพัฒนาการของมนุษย์

3. สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติศาสตร์จำเป็นต้องมีการแบ่งยุคสมัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน โดยเกณฑ์สำคัญที่นักประวัติศาสตร์ใช้แบ่งคือ "การประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อบันทึกเรื่องราว" ซึ่งแบ่งออกเป็น ยุคก่อนประวัติศาสตร์ (ยุคหิน, ยุคโลหะ) และ ยุคประวัติศาสตร์

4. สาระการเรียนรู้

1.เกณฑ์การแบ่งยุคสมัย: การมีตัวอักษรใช้

2.ยุคก่อนประวัติศาสตร์: ยุคหิน (หินเก่า, หินใหม่) และยุคโลหะ (สำริด, เหล็ก)

3.ยุคประวัติศาสตร์: ยุคสมัยที่มนุษย์เริ่มมีตัวหนังสือจดบันทึก

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 1.ความสามารถในการสื่อสาร: การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการนำเสนอผลงาน
- 2.ความสามารถในการคิด: คิดวิเคราะห์ จำแนกประเภท และจัดกลุ่มข้อมูล
- 3.ความสามารถในการแก้ปัญหา: การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้โจทย์ที่ได้รับ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1.ใฝ่เรียนรู้: ตั้งใจเรียน สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.มุ่งมั่นในการทำงาน: ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จลุล่วง
- 3.รักความเป็นไทย: สนใจศึกษาความเป็นมาและรากเหง้าของมนุษยชาติในดินแดนไทย

7. คำถามสำคัญ (Key Question)

"ถ้านักเรียนย้อนเวลากลับไปอดีต แล้วเจอของสิ่งหนึ่ง นักเรียนจะรู้ได้อย่างไรว่าของสิ่งนั้นอยู่ในยุคสมัยไหน?"

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (กระบวนการ GPAS 5 Steps)

ขั้นที่ 1: ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering)

- 1.ครูนำภาพ "ภาพวาดฝาผนังผาแต้ม" และ "ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง" มาให้นักเรียนดูพร้อมกันบนกระดาน
- 2.ครูกระตุ้นความคิดด้วยคำถามนำ:
“ภาพทั้งสองนี้มีความแตกต่างกันอย่างไร?” (แนวคำตอบ: ภาพแรกเป็นรูปภาพพระบายสีเขียนบนหิน ภาพที่สองเป็นก้อนหินที่มีตัวหนังสือสลักอยู่)
“ภาพไหนน่าจะเก่าแก่กว่ากัน และทำไมคิดเช่นนั้น?”
- 3.ครูสรุปเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องเกณฑ์การแบ่งยุคสมัย (การใช้อักษรบันทึก)

ขั้นที่ 2: ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)

- 1.ครูอธิบายเนื้อหาโดยใช้แผนภาพสรุป (Mind Map) บนกระดาน เกี่ยวกับการแบ่งยุคสมัย:
ยุคก่อนประวัติศาสตร์: ยังไม่มีตัวหนังสือ (เน้นพัฒนาการเครื่องมือหิน -> สำริด -> เหล็ก)
ยุคประวัติศาสตร์: เริ่มมีตัวหนังสือใช้แล้ว
- 2.นักเรียนแบ่งกลุ่ม (กลุ่มละ 4-5 คน) ร่วมกันทำกิจกรรม “นักสืบยุคสมัย” โดยครูแจกบัตรภาพเครื่องมือเครื่องใช้ในอดีต กลุ่มละ 5 ภาพ (เช่น ขวานหินขัด, กำไลสำริด, หม้อดินเผาลายเขียนสี, ศิลาจารึก, จดหมายเหตุ)
- 3.สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ว่า ภาพที่กลุ่มของตนได้รับจัดอยู่ในยุคสมัยใด โดยระดมสมอง

และหาเหตุผลร่วมกัน

ขั้นที่ 3: ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดหมวดหมู่บัตรภาพลงในกระดาษชาร์ต โดยขีดเส้นแบ่งเป็นสองฝั่งหลักชัดเจนคือ "ยุคก่อนประวัติศาสตร์" และ "ยุคประวัติศาสตร์" พร้อมเขียนเหตุผลสั้น ๆ ประกอบการจัดประเภท

2. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปความเข้าใจร่วมกันว่า "เกณฑ์หลักในการจำแนกยุคสมัยคือการค้นพบตัวอักษร"

ขั้นที่ 4: ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)

1. ครูใช้การสุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานจำแนกภาพหน้าชั้นเรียน
2. ให้กลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและซักถามเพิ่มเติม โดยมีครูคอยให้ข้อเสนอแนะและอธิบายเสริมในประเด็นที่นักเรียนยังเข้าใจคลาดเคลื่อน

ขั้นที่ 5: ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating)

1. นักเรียนร่วมกันประเมินบทบาทการทำงานกลุ่มของเพื่อนว่ามีจุดเด่นและสิ่งที่ต้องปรับปรุงอย่างไรบ้าง

2. ครูให้นักเรียนสะท้อนคิดร่วมกันในคำถามปิดท้าย: “ถ้าไม่มีการศึกษาและอนุรักษ์หลักฐานเหล่านี้ไว้ คนรุ่นเราจะรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตัวเองได้อย่างไร?” เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษารากเหง้าทางประวัติศาสตร์

9. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้:

- ภาพนำเข้าสู่บทเรียน (ภาพเขียนผาแต้ม และศิลาจารึก)
- ชุดบัตรภาพกิจกรรม "นักสืบยุคสมัย" (ภาพเครื่องมือหิน, เครื่องมือโลหะ, จารึก ฯลฯ)
- กระดาษชาร์ตและปากกาเคมีสำหรับกิจกรรมกลุ่ม
- ใบงาน เรื่อง "ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์" (สำหรับทบทวนเป็นรายบุคคล)

2. แหล่งเรียนรู้:

- หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- ห้องสมุดโรงเรียนหรือแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ

10. กิจกรรมเสนอแนะ

สำหรับนักเรียนที่เรียนรู้เร็ว (Fast Learners): มอบหมายให้ลองไปค้นหาภาพสถานที่หรือวัตถุ

โบราณที่ตนเองสนใจเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต แล้วมาเขียนอธิบายว่าเป็นยุคสมัยใดมาส่งในชั่วโมงถัดไป
สำหรับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ (Slow Learners): ครูเตรียมจับคู่เพื่อนคู่คิด (Peer Tutor) คอยช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรมจำแนกภาพในกลุ่ม

11. การประเมินการเรียนรู้

สิ่งที่ต้องการวัด (K-P-A)	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
1. ด้านความรู้ (K)	ตรวจใบงาน เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ใบงาน เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ขึ้นไป
2. ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)	สังเกตพฤติกรรมการจำแนกภาพและการทำงานกลุ่ม	แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	อยู่ในระดับ "ดี" ขึ้นไป
3. ด้านเจตคติ (A)	สังเกตความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	อยู่ในระดับ "ดี" ขึ้นไป

ใบงานวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง: การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

 สรุปความรู้สั้นๆ

การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ๆ โดยใช้ "ตัวอักษร" เป็นเกณฑ์
ยุคก่อนประวัติศาสตร์: มนุษย์ยังไม่มีตัวอักษรใช้บันทึก (แบ่งเป็นยุคหิน และ ยุคโลหะ)
ยุคประวัติศาสตร์: มนุษย์เริ่มมีการประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อบันทึกเรื่องราว

ตอนที่ 1: ยุคไหน...ใช่เลย!

คำชี้แจง: ให้นักเรียนพิจารณาภาพหรือข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย  ลงในช่องที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

ข้อ	รายการ / หลักฐาน	ยุคก่อนประวัติศาสตร์	ยุคประวัติศาสตร์
1	ขวานหินขัด		
2	ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง		
3	เครื่องปั้นดินเผาลายเขียนสี (บ้านเชียง)		
4	จดหมายเหตุรายวัน		
5	กำไลสำริด และโครงกระดูกมนุษย์โบราณ		
6	หนังสือพงศาวดาร		

ตอนที่ 2: เต็มคำนำความรู้

คำชี้แจง: นำคำที่กำหนดให้ไปเติมในช่องว่างให้ถูกต้อง

(ยุคหินเก่า / ยุคหินใหม่ / ยุคสำริด / ยุคเหล็ก / ตัวอักษร)

- 1.เกณฑ์ที่สำคัญที่สุดในการแบ่งยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ออกจากกันคือการใช้ _____
- 2.มนุษย์ใน _____ เริ่มรู้จักการตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง และเริ่มรู้จักการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์
- 3.มนุษย์ยุคที่รู้จักนำทองแดงมาผสมกับดีบุกเพื่อทำเป็นอาวุธและเครื่องประดับ เรียกว่า _____
- 4.เครื่องมือหินที่มีลักษณะหยาบ ใช้ทุบหรือตัด เป็นลักษณะเด่นของมนุษย์ใน _____
5. _____ เป็นยุคที่มีความก้าวหน้ามาก มนุษย์นำโลหะที่แข็งแกร่งและทนทานมาทำเป็นอุปกรณ์การเกษตร

ตอนที่ 3: นักสืบประวัติศาสตร์

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเขียนบอกชื่อ "หลักฐานทางประวัติศาสตร์" ที่นักเรียนรู้จักมา 2 อย่าง พร้อมบอกว่า เป็นหลักฐานชั้นต้น หรือ ชั้นรอง

1.หลักฐานคือ: _____ เป็นหลักฐานประเภท: _____

2.หลักฐานคือ: _____ เป็นหลักฐานประเภท: _____

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง: การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ (ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และ ยุคประวัติศาสตร์)

คำชี้แจงสำหรับครู:ให้คุณครูเขียนเลข 1-3 ลงในช่องคะแนนตามพฤติกรรมที่สังเกตเห็นจากนักเรียน
 ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) ที่กำหนดไว้ด้านล่างแบบทดสอบ
 ก่อนเรียน-หลังเรียน

ตารางบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรม ก่อนเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				รวม คะแนน เต็ม 12 คะแนน	ผลการ ประเมิน
		คะแนนข้อละ 3 คะแนน					
		ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4		
1	เด็กชายณัฐดนัย เหลืองงาม	1	2	1	1	5	พอใช้
2	เด็กชายณัฐพล น้ำเพชร	1	1	1	1	4	พอใช้
3	เด็กชายธนพัฒน์ ทองสงค์	1	2	1	2	6	พอใช้
4	เด็กชายธนาวุฒิ หล้าแรง	2	2	2	2	8	ดี
5	เด็กชายภูวดล ทางสอน	2	2	2	3	9	ดี
6	เด็กชายอภิวุฒิ แสนรินทร์	1	2	1	2	6	พอใช้
7	เด็กชายอัษฎนพ อ่างมัจฉา	1	2	1	1	5	พอใช้
8	เด็กชายปรเมษฐ์ ทักชิน	2	2	2	3	9	ดี
9	เด็กชายสรยุทธ จันทร์แจ่มศรี	1	2	1	1	5	พอใช้
10	เด็กชายพัลลภ แสนสุริวงศ์	1	2	1	1	5	พอใช้
11	เด็กหญิงกัญญารัตน์ ลำงาม	1	2	1	1	5	พอใช้
12	เด็กหญิงธัญสินี นรสิงห์	2	2	2	3	9	ดี
13	เด็กหญิงวชิรดา ขุนวงษา	2	2	2	3	9	ดี
14	เด็กหญิงหยาดพิรุณ สาลีแสง	2	2	2	2	8	ดี
15	เด็กหญิงกนกวรรณ สมศรี	2	2	2	2	8	ดี
16	เด็กหญิงพิชญา ไรรัตน์	1	2	1	2	6	พอใช้
17	เด็กหญิงรุ่งธันวพร สดใส	1	2	1	2	6	พอใช้
18	เด็กหญิงปิ่นกัลยา แก้วกัลยา	1	2	1	1	5	พอใช้
19	เด็กหญิงพิชญธิดา แสนตรี	1	2	1	1	5	พอใช้
20	เด็กหญิงวิริยญา จันทรสมุทร	1	2	1	2	6	พอใช้
21	เด็กหญิงภัคภิรมย์ หลานวงศ์	1	2	1	1	5	พอใช้

22	เด็กชายกฤติเดช พานพัต	1	2	1	1	5	พอใช้
23	เด็กชายธนกร นนท์คำวงศ์	1	2	1	1	5	พอใช้
24	เด็กชายปิติภา มาตรักษ์	1	2	1	1	5	พอใช้
25	เด็กชายธนโชติ ทาؤون	1	2	1	2	6	พอใช้

หมายเหตุ: รายการประเมินข้อที่ 1 - 4 อ้างอิงตามเกณฑ์พฤติกรรมด้านล่าง

ตารางบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรม หลังเรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน คะแนนข้อละ 3 คะแนน				รวม คะแนน เต็ม 12 คะแนน	ผลการ ประเมิน
		ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4		
1	เด็กชายณัฐดนัย เหลืองงาม	2	2	2	2	8	ดี
2	เด็กชายณัฐพล น้ำเพชร	2	2	2	2	8	ดี
3	เด็กชายธนพัฒน์ ทองสงค์	2	2	2	2	8	ดี
4	เด็กชายธนวัฒน์ หล้าแรง	3	3	2	3	11	ดีมาก
5	เด็กชายภูวดล ทางสอน	3	3	3	3	12	ดีมาก
6	เด็กชายอภิวุฒิ แสนรินทร์	2	2	2	3	9	ดี
7	เด็กชายอัญญพ อ่างมัจฉา	2	2	2	3	9	ดี
8	เด็กชายปรเมษฐ์ ทักขิณ	3	3	3	3	12	
9	เด็กชายสรยุทธ จันทรแจ่มศรี	2	2	1	2	7	ดี
10	เด็กชายพัลลภ แสนสุริวงศ์	2	2	2	2	8	ดี
11	เด็กหญิงกัญญารัตน์ ลำงาม	3	3	2	2	10	ดีมาก
12	เด็กหญิงธัญสินี นรสิงห์	3	3	3	3	12	ดีมาก
13	เด็กหญิงวชิรดา ขุนวงษา	2	3	3	3	11	ดีมาก
14	เด็กหญิงหยาดพิรุณ สาสีแสง	2	2	3	3	10	ดีมาก
15	เด็กหญิงกนกวรรณ สมศรี	3	2	2	3	10	ดีมาก
16	เด็กหญิงพิชญา ไรรัตน์	2	2	2	3	9	ดี
17	เด็กหญิงรุ่งธนาพร สดใส	2	2	2	2	8	ดี
18	เด็กหญิงปิ่นกัลยา แก้วกัลยา	2	2	2	2	8	ดี
19	เด็กหญิงพิชญธิดา แสนตรี	2	2	2	3	9	ดี
20	เด็กหญิงวิริญญา จันทรสมุทร	2	2	2	3	9	ดี
21	เด็กหญิงภัคภิรมย์ หลานวงศ์	2	2	2	2	8	ดี

22	เด็กชายกฤติเดช พานพัต	2	2	2	2	8	ดี
23	เด็กชายธนกร นนท์คำวงศ์	2	2	2	2	8	ดี
24	เด็กชายปิติภา มาตรักษ์	2	2	2	2	8	ดี
25	เด็กชายธนโชติ ทายุ่น	2	2	2	2	8	ดี

หมายเหตุ: รายการประเมินข้อที่ 1 - 4 อ้างอิงตามเกณฑ์พฤติกรรมด้านล่าง

เกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ (Rubric Assessment)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน 3 (ดีมาก)	ระดับคะแนน 2 (พอใช้)	ระดับคะแนน 1 (ปรับปรุง)
1. ทักษะการจำแนกประเภทและยุคสมัย (กระบวนการทางประวัติศาสตร์)	สามารถระบุและจำแนกหลักฐานรวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้โบราณเข้าสู่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้องทั้งหมดหรือผิดไม่เกิน 1 ข้อ	สามารถระบุและจำแนกหลักฐานรวมถึงเครื่องมือใช้โบราณได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ (ผิด 2 - 3 ข้อ) โดยต้องอาศัยคำแนะนำของครูเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถจำแนกหลักฐานหรือเครื่องมือเครื่องใช้โบราณเข้าสู่ยุคสมัยต่างๆ ได้ถูกต้องหรือจำแนกผิดมากกว่า 3 ข้อขึ้นไป
2. ความสนใจใฝ่รู้และมุ่งมั่น (คุณลักษณะอันพึงประสงค์)	ตั้งใจฟังคำอธิบายกระตือรือร้นในการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับยุคประวัติศาสตร์ และส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด	ตั้งใจเรียนเป็นบางช่วงเวลา ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเกณฑ์ แต่อาจต้องคอยตักเตือนหรือส่งงานช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	ไม่ค่อยสนใจเรียนในชั่วโมง ขาดสมาธิ ไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย หรือส่งงานล่าช้ามาก
3. การสื่อสารและการแสดงความคิดเห็น (สมรรถนะสำคัญ)	กล้าแสดงความคิดเห็น มีการซักถามข้อสงสัย ตอบคำถามเกี่ยวกับเกณฑ์การใช้ตัวอักษรแบ่งยุคสมัยได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย	ร่วมตอบคำถามบ้าง เมื่อครูกระตุ้น มีการสื่อสารกับเพื่อนและครู แต่อาจยังอธิบายแนวคิดเรื่องยุคสมัยไม่ชัดเจนนัก	ไม่ตอบคำถาม ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ หรือไม่ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนเลย

รายการประเมิน	ระดับคะแนน 3 (ดีมาก)	ระดับคะแนน 2 (พอใช้)	ระดับคะแนน 1 (ปรับปรุง)
4. การทำงานร่วมกัน กลุ่ม (ทักษะสังคม)	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับ เพื่อนในกลุ่ม ช่วยเหลือ เพื่อนในการจำแนก ประเภทของบุคคลมัย รับฟังความคิดเห็น และทำงานร่วมกันจน ประสบความสำเร็จ	ร่วมมือทำงานกับเพื่อน เป็นบางครั้ง รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น แต่อาจยังไม่มีบทบาท ในกลุ่มมากนัก	ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำงานกลุ่ม ปฏิเสธ การทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือสร้างความขัดแย้ง ในขณะทำกิจกรรม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพคะแนนรวมทั้งหมด (12 คะแนนเต็ม) เพื่อประเมินระดับคุณภาพของนักเรียน
แต่ละคนตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 10 - 12 คะแนน	ระดับคุณภาพ ดีมาก (Excellent)
คะแนน 7 - 9 คะแนน	ระดับคุณภาพ ดี (Good)
คะแนน 4 - 6 คะแนน	ระดับคุณภาพ พอใช้ (Fair)
คะแนน 1 - 3 คะแนน	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง (Needs Improvement)

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
เรื่อง การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และวิธีการทางประวัติศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 ข้อ

- 1.เกณฑ์สำคัญที่สุดที่นักประวัติศาสตร์ใช้แบ่งระหว่าง 'ยุคก่อนประวัติศาสตร์' กับ 'ยุคประวัติศาสตร์' คืออะไร
 - ก. การรู้จักสร้างที่อยู่อาศัย
 - ข. การรู้จักใช้ไฟหุงหาอาหาร
 - ค. การประดิษฐ์ตัวอักษร
 - ง. การรู้จักเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์
- 2.ข้อใดจัดอยู่ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ทั้งหมด
 - ก. ยุคเหล็กและยุค
 - ข. ยุคหินและยุคสุโขทัย
 - ค. ยุคหินและยุคโลหะ
 - ง. ยุคสำริดและยุครัตนโกสินทร์
- 3.หากพบโครงกระดูกมนุษย์ฝังร่วมกับกำไลสำริดและหัตถนุเหล็ก หลักฐานนี้อยู่ในยุคสมัยใด
 - ก. ยุคหินใหม่
 - ข. ยุคประวัติศาสตร์
 - ค. ยุคหินเก่า
 - ง. ยุคโลหะ
- 4.ข้อใดคือความหมายของ 'หลักฐานชั้นต้น' ที่ถูกต้องที่สุด
 - ก. หลักฐานที่สร้างขึ้นโดยผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์
 - ข. หลักฐานที่เขียนขึ้นใหม่หลังจบเหตุการณ์
 - ค. หลักฐานที่บอกเล่ากันมาหลาย 100 ปี
 - ง. หลักฐานที่รวบรวมมาจากหนังสือแบบเรียน
- 5.หลักฐานในข้อใดจัดเป็น 'หลักฐานชั้นต้น' ทั้งหมด
 - ก. หนังสือประวัติศาสตร์และสารานุกรม
 - ข. ศิลารีกและโครงกระดูกมนุษย์โบราณ
 - ค. วิดีโอสารคดีและบทความในอินเทอร์เน็ต
 - ง. นิทานพื้นบ้านและคำบอกเล่า

6. เพราะเหตุใด 'หนังสือพงศาวดาร' จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย
- เพราะแสดงถึงความรู้เรื่องด้านศิลปะ
 - เพราะเป็นหลักฐานที่ไม่มีวันผิดพลาด
 - เพราะบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์
 - เพราะเป็นหลักฐานที่หาอ่านได้ง่ายที่สุด
7. การเปลี่ยนปี พุทธศักราช (พ.ศ.) ให้เป็น คริสต์ศักราช (ค.ศ.) ต้องใช้วิธีใด
- นำพ.ศ. มาบวกด้วย 2325
 - นำพ.ศ. มาลบด้วย 543
 - นำพ.ศ. มาบวกด้วย 543
 - นำพ.ศ. มาลบด้วย 1181
8. ถ้านักเรียนไปเที่ยววัดโพธิ์แล้วเห็น 'ศิลาจารึก' บนผนังโบสถ์ ศิลาจารึกนี้จัดเป็นหลักฐานประเภทใด
- หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
 - หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
 - หลักฐานชั้นรอง
 - ตำนานพื้นบ้าน
9. นักเรียนควรใช้ขั้นตอนใดเป็นอันดับแรกในการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนตนเอง
- การตั้งคำถามหรือกำหนดหัว
 - การรวบรวมหลักฐาน
 - การเรียบเรียงข้อมูล
 - การตรวจสอบความถูกต้อง
10. การศึกษาประวัติศาสตร์และหลักฐานต่างๆ มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไรมากที่สุด
- ช่วยให้คนที่มีความรู้มากกว่าผู้อื่น
 - ช่วยให้เข้าใจที่มาและความเป็นมาของชาติ
 - ช่วยให้จดจำวันเกิดของบุคคลสำคัญได้แม่นยำ
 - ช่วยให้คาดเดาหมายหมายเลขสลากกินแบ่งรัฐบาลได้
11. การกระทำในข้อใดคือการ 'ตีความหลักฐาน'
- การทำสำเนาภาพถ่ายขึ้นมาใหม่
 - การซื้อหลักฐานมาจากตลาดของเก่า
 - การทำความเข้าใจความหมายของข้อมูล
 - การนำหลักฐานไปล้างทำความสะอาด

- 12.เหตุใดการใช้รูปถ่ายเก่าๆ จึงช่วยในการศึกษาประวัติศาสตร์ได้ดี
- ก. เพราะสามารถตกแต่งภาพได้ง่าย
 - ข. เพราะบันทึกภาพเหตุการณ์จริงในอดีต
 - ค. เพราะรูปถ่ายมีสีสันที่สวยงามมาก
 - ง. เพราะราคาถูกกว่าการจ้างวาดภาพ
- 13.ข้อใดเป็นขั้นตอนที่ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจได้ว่าหลักฐานชิ้นใดควรเชื่อถือมากกว่ากัน
- ก. การประเมินและตรวจสอบหลักฐาน
 - ข. การสุ่มเลือกตามความชอบส่วนตัว
 - ค. การรวบรวมหลักฐานให้มากที่สุด
 - ง. การถามความเห็นจากเพื่อนสนิท
- 14.ถ้าหลักฐาน 2 ชิ้นให้ข้อมูลไม่ตรงกัน นักเรียนควรทำอะไร
- ก. เชื่อตามที่คนส่วนใหญ่บอกต่อกันมา
 - ข. หาหลักฐานอื่นมาเปรียบเทียบเพิ่ม
 - ค. เลือกเชื่ออันที่อ่านง่ายกว่า
 - ง. ทั้งหลักฐานทั้ง 2 ชิ้นไปเลย
- 15.ข้อใดต่อไปนี้จะจัดเป็น 'หลักฐานชั้นรอง'
- ก. ไดอารี่ของบุคคลในเหตุการณ์
 - ข. เครื่องประดับทองคำโบราณ
 - ค. สร้างกำแพงเมืองเก่า
 - ง. หนังสือรวมเรื่องเล่าประวัติศาสตร์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (จำนวน 25 คน)

เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง การศึกษายุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์เบื้องต้น (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)

ที่	ชื่อ-สกุล นักเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
1	เด็กชายณัฐดนัย เหลืองงาม	7	12
2	เด็กชายณัฐพล น้ำเพชร	8	13
3	เด็กชายธนพัฒน์ ทองสงค์	6	11
4	เด็กชายธนาวัฒน์ หล้าแรง	9	14
5	เด็กชายภูวดล ทางสอน	7	12
6	เด็กชายอภิวุฒิ แสนรินทร์	5	11
7	เด็กชายอัษฎนพ อ่างมัจฉา	8	12
8	เด็กชายปรเมษฐ์ ทักษิณ	6	13
9	เด็กชายสรยุทธ์ จันทร์แจ่มศรี	9	14
10	เด็กชายพัลลภ แสนสุริวงศ์	7	12
11	เด็กหญิงกัญญารัตน์ ลำงาม	8	13
12	เด็กหญิงธัญสินี นรสิงห์	6	11
13	เด็กหญิงวชิรดา ขุนวงษา	5	10
14	เด็กหญิงหยาดพิรุณ สาลีแสง	8	13
15	เด็กหญิงกนกวรรณ สมศรี	7	12
16	เด็กหญิงพิชญา ไรรัตน์	6	11
17	เด็กหญิงรุ่งธันวพร สดใส	7	12
18	เด็กหญิงปิ่นกัลยา แก้วกัลยา	8	13
19	เด็กหญิงพิชญธิดา แสนตรี	9	14
20	เด็กหญิงวริญญา จันทร์สมุทร	7	12
21	เด็กหญิงกัศกริรมย์ หลานวงศ์	8	13
22	เด็กชายกฤติเดช พานพัด	6	11
23	เด็กชายธนกร นนท์คำวงศ์	7	12
24	เด็กชายปติภา มาตรักษ์	8	13
25	เด็กชายธนโชติ ทาؤون	7	12
คะแนนเฉลี่ย (Mean)		7.16	12.16

ลงชื่อ.....ผู้เสนอผลงาน

(นายคมลิขิต นามไว)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ